

Protocol toezicht zwem- en wateractiviteiten

Inleiding

Nederland wordt (nationaal en internationaal) geschetst als waterland. Binnen de Nederlandse samenleving vormt de zwemvaardigheid een groot goed. Zwemmen is belangrijk voor gezondheid en ontspanning. Maar aan het zwemmen zijn ook risico's verbonden. Naast dat er risico's zijn voor gezondheid bij verontreiniging van water, zijn er ook risico's op verdrinking. Het houden van toezicht heeft de aandacht in de zwembranche en de scholen mede door een aantal verdrinkingsongevallen van de afgelopen jaren in zwembaden en in oppervlaktewater in Nederland.

Kinderen die geboren zijn in Nederland groeien op met informatie over water in Nederland en de risico's ervan. Voor kinderen, waarvan de ouders naar Nederland zijn gekomen zijn de gevaren van 'het water' minder bekend. Vooral bij nieuwkomers boven de twaalf jaar moet er een inhaalslag komen, zodat de gebruikelijke preventie hen alsnog bereikt.

Net als bij andere schoolse activiteiten is het van belang dat tijdens zwem- en wateractiviteiten voldoende toezicht op de veiligheid van de leerlingen wordt gehouden. Om ongevallen zoveel mogelijk te voorkomen, maken school en zwembadexploitant heldere afspraken over de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de veiligheid en de deugdelijkheid van het zwemonderricht. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd.

Veiligheid wordt overigens niet gegarandeerd door het bestaan van protocollen, maar door de naleving daarvan. Om die reden voorziet dit protocol ook in een (jaarlijkse) evaluatie van de afspraken.

De school (als rechtspersoon, maar tevens de leraar en overige medewerkers die betrokken zijn als begeleiders bij de zwemactiviteiten) is en blijft primair verantwoordelijk voor het zwemonderricht en overige wateractiviteiten die in schoolverband worden aangeboden. Het feit dat de school voor het zwem- en wateractiviteiten gebruik maakt van de accommodatie en deskundigheid van derden (bijv. de zwembadexploitant) doet aan die verantwoordelijkheid van de school (jegens de ouders) niet af. Wel heeft de zwembadexploitant, mede op grond van het Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Bhvbz), een eigen verantwoordelijkheid. Die verantwoordelijkheid betreft zowel de hygiëne en veiligheid van de accommodatie en de gebruikte hulpmiddelen, als ook het toezicht op de feitelijke gang van zaken in en om de zwembassins.

Bewustwording over zwemveiligheid.

Met dit protocol wil VariO benadrukken dat school te allen tijde verantwoordelijk is en zorgdraagt voor het toezicht van de leerlingen tijdens zwem- en wateractiviteiten. Met de inhoud van dit protocol beoogt VariO de richtlijnen m.b.t. het toezicht bij alle zwem- en wateractiviteiten te beschrijven, zodat de medewerkers van VariO weten wat er van hen verwacht wordt inzake het toezicht op en de begeleiding van alle zwem- en wateractiviteiten. Tevens beoogt dit protocol de taken en verantwoordelijkheden tussen de samenwerkende partijen onderling af te spreken en te verduidelijken met als doel de veiligheid voor de leerlingen zoveel mogelijk te waarborgen.

Veilig zwem- waterplezier

Inleiding	2
Leeswijzer	4
1. De Wet over toezichthouden	5
<i>Definities en termen</i>	5
2. Zwemwateren: soorten en categorieën	6
<i>Soorten zwemwater</i>	6
<i>Categorieën zwemwater</i>	6
3. Wettelijke eisen m.b.t. toezichthouden	7
<i>Kwantiteitseisen van het toezicht in badinrichtingen</i>	7
<i>Extra toezichthouders</i>	7
<i>Kwaliteitseisen van het toezicht in badinrichtingen</i>	8
<i>Wijze van toezicht houden bij zwemlocaties in oppervlaktewater</i>	8
4. Toezicht bij nieuwkomers	9
5. Schoolzwemmen	11
<i>Het zwembad</i>	11
<i>De school</i>	11
<i>Verantwoordelijkheden</i>	12
<i>Bijzondere afspraken.</i>	12
<i>Schoolplandeel 'schoolzwemmen' en veiligheidsplan.</i>	13
<i>Contactpersonen.</i>	13
<i>Concretisering taken</i>	13
<i>Aansprakelijkheid</i>	15
<i>Evaluatie.</i>	16
6. VariO afspraken m.b.t. toezichthouden	16
<i>Richtlijnen voor VariO onderwijspersoneel bij zwem- en wateractiviteiten.</i>	16
Literatuurlijst	18
Bijlage 1 Voorbeeld overeenkomst schoolzwemmen	19
Bijlage 2 Kwaliteitskaart voorbereiding zwem- en wateractiviteiten	20

Leeswijzer

Dit protocol pretendeert niet volledig te zijn maar wil vooral verantwoorde handvatten bieden aan het onderwijspersoneel VariO, zodat er optimaal maar veilig met leerlingen zwem- en wateractiviteiten ondernomen kunnen worden.

Bij het samenstellen van dit protocol zijn stukken teksten overgenomen uit verschillende rapporten en brochures. Om het lezen zo prettig mogelijk te houden, zijn de gebruikte bronnen niet telkens vermeld in de tekst. De gebruikte bronnen zijn weergegeven in de literatuurlijst.

Hoofdstuk 1 geeft weer wat de wet zegt over toezicht bij zwem- en wateractiviteiten. De wet kent verschillende categorieën zwemwater die worden beschreven in hoofdstuk 2. De wettelijke eisen ten aanzien van de kwantiteit en kwaliteit van toezichthouden worden weergegeven in hoofdstuk 3. Een aparte paragraaf is ingericht voor het toezicht houden op oppervlaktewater omdat VariO regelmatig zwem- en wateractiviteiten voor haar leerlingen organiseert in oppervlaktewater. Aan de zogeheten nieuwkomers wordt een eigen hoofdstuk (4) gewijd vanwege de specifieke situatie die deze doelgroep kenmerkt en waar het onderwijspersoneel van VariO zich niet altijd voldoende van bewust is. Hoofdstuk 5 beschrijft het toezicht bij schoolzwemmen. In het voortgezet onderwijs zal het schoolzwemmen niet vaak voorkomen, maar onder andere Caleido verzorgt wel schoolzwemmen voor de leerlingen. Tot slot worden in hoofdstuk 6 de afspraken voor het VariO onderwijspersoneel ten aanzien van het toezichthouden bij zwem- en wateractiviteiten weergegeven en de verwijzing naar de kwaliteitskaart. De VariO-afspraken voldoen tenminste aan hetgeen de wet voorschrijft, maar hebben soms aanvullende voorschriften om zo de zorg- en verantwoordelijkheidstaak extra te benadrukken.

1. De Wet over toezichthouden

Het toezichthouden in badinrichtingen en bij zwemlocaties in oppervlaktewater is wettelijk geregeld. De Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz) stelt eisen aan de algemene hygiëne en veiligheid waaraan een badinrichting of zwemgelegenheid moet voldoen. Het Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Bhvbz) geeft uitvoering aan de wetsartikelen. Artikel 25 van het besluit gaat specifiek over het toezichthouden in een badinrichting of zwemlocatie in oppervlaktewater. Naast de wet en het besluit zijn er diverse Nota van toelichting verschenen en er is een Werkboek Bhvbz verschenen met als doel om de afstemming en interpretatie van de voorschriften van de artikelen van het Bhvbz die gaan over het toezichthouden te bevorderen.

Artikel 25 van het Bhvbz eist dat voldoende toezicht moet worden uitgeoefend:

- in een openbare badinrichting (categorie A) en in een semiopenbare badinrichting en therapiebad waar tenminste één bassin een wateroppervlakte heeft van 2 m² of meer en dieper is dan 1,40 meter (categorie A);
- bij een zwemlocatie in oppervlaktewater, waar voorzieningen ten behoeve van zwemmers aanwezig zijn en sprake is van een bedrijfsmatige exploitatie gericht op zwemmen en met een duidelijke houder of exploitant (categorie C).

Toezichthouden is wettelijk niet verplicht bij de zogenaamde peuterbaden (categorie B) en bij zwemlocaties in oppervlaktewater waar voorzieningen zijn ten behoeve van de zwemmers en waarbij geen sprake is van een bedrijfsmatige exploitatie (categorie D).

Artikel 43 van het Bhvbz heeft betrekking op categorie C zwemlocaties in oppervlaktewater. Bij dit artikel wordt verwezen naar artikel 25, zodat ook bij zwemlocaties in oppervlaktewater in voldoende mate toezicht moet worden uitgeoefend bij het zwemmen ten behoeve van de veiligheid van de zwemmers. Zoals de toelichting op het artikel 25, lid 1 van het Bhvbz aangeeft doelt het begrip 'in voldoende mate' op het aantal toezichthouders (kwantiteit) en de vereiste vaardigheden waarover toezichthouders moeten beschikken (kwaliteit).

Definities en termen

Toezichthouden

Toezicht richt zich op de veiligheid van zwemmers in badinrichtingen en zwemlocaties in oppervlaktewater, vooral met het oog op het voorkomen van verdrinking en letsel in en om het water. Het toezichthouden wordt uitgeoefend door toezichthouders (vrijwillig of professioneel). Bij het toezichthouden op de veiligheid van zwemmers kan onderscheid worden gemaakt in ouderlijk toezicht en professioneel toezicht. Over het algemeen richt toezichthouden zich op drie factoren, namelijk aandacht, nabijheid en continuïteit. Professioneel toezicht kan worden onderverdeeld in toezicht in zwembaden en toezicht bij open water.

Badinrichting

Een voor het publiek of voor personen toegankelijke plaats die is ingericht om te worden gebruikt voor zwemmen of baden. Een badinrichting wordt in de volksmond zwembad genoemd. In de wet- en regelgeving is een duidelijke relatie gelegd tussen de soorten en de categorieën badinrichtingen en zwemgelegenheden en de eisen die worden gesteld aan het toezichthouden in badinrichtingen. Juridisch gezien wordt er onderscheid gemaakt in vier categorieën badinrichtingen (categorie A tot en met D).

Badinrichting of zwemlocatie in oppervlaktewater

Op grond van de Europese zwemwaterrichtlijn en Nederlandse wet- en regelgeving officieel aangewezen locatie voor het zwemmen en baden in oppervlaktewater. In het Bhvbz wordt voor de term 'zwemlocaties in oppervlaktewater' ook 'zwemgelegenheden' gebruikt.

2. Zwemwateren: soorten en categorieën

Soorten zwemwater

Openbare en semiopenbare zwembaden

Een openbaar zwembad is een badinrichting die is opgericht en gebouwd voor de hoofdactiviteit zwemmen. Het is, vaak na betaling van entree, voor iedereen toegankelijk om aan zwemactiviteiten deel te nemen.

Semiopenbare baden zijn baden die horen bij een ander soort accommodatie, bijvoorbeeld zwembaden bij campings, saunacomplexen of hotels. Deze accommodaties zijn niet opgericht en gebouwd voor de hoofdactiviteit zwemmen. De bassins zijn niet voor iedereen toegankelijk, maar slechts voor de betreffende gasten.

Op recreatieparken kan het zijn dat mensen van buitenaf, die niet als gast op het park verblijven, toch betaald in het zwembad mogen zwemmen. Zij mogen dan net als de mensen die op het park verblijven, gebruikmaken van de zwembadfaciliteiten. In dat geval is het zwembad publiekelijk toegankelijk en dus openbaar.

Zwemlocaties in oppervlaktewater

Bij zwemlocaties in oppervlaktewater is sprake van een zwemgelegenheid waar men in natuurlijk water mag zwemmen. Vaak is het een recreatieplas die speciaal is ingericht voor het zwemmen en uitgerust is met daarvoor bestemde voorzieningen. In veel gevallen moet men entree betalen om in het water te mogen baden of zwemmen. Andere zwemlocaties die niet zijn ingericht, hebben geen of minder voorzieningen. Deze zwemlocaties zijn vrij toegankelijk. Voorbeelden van zwemlocaties in oppervlaktewater zijn: zee (kustwateren), dode rivierarmen, meren of vennen. Bij zwemlocaties wordt onderscheid gemaakt in aangewezen en niet aangewezen zwemlocaties. De Provincie is bevoegd om zwemlocaties aan te wijzen. Bij aangewezen zwemlocaties wordt de waterkwaliteit gecontroleerd. In het Bhvz wordt voor de term zwemlocaties in oppervlaktewater ook wel zwemgelegenheden gebruikt.

Categorieën zwemwater

In de wet wordt zwemwater ingedeeld in categorieën. Er bestaan vier categorieën zwemwater, te weten: categorie A, B, C en D.

Categorie A

Badinrichtingen ingericht voor het zwemmen of baden anders dan in oppervlaktewater en waarvan ten minste één bassin een wateroppervlakte van 2 m² of meer heeft en dieper is dan 0,50 meter. Het betreft hier de meest voorkomende badinrichtingen. Een gangbare aanduiding is ook wel circulatiebaden, omdat het zwemwater voortdurend via een waterzuiveringsinstallatie zal circuleren. De meeste reguliere binnen- en buitenzwembaden vallen onder categorie A.

Categorie B

Badinrichtingen ingericht voor het zwemmen of baden anders dan in oppervlaktewater en waarvan ten minste één bassin een wateroppervlakte van 2 m² of meer heeft en geen van de bassins dieper is dan 0,50 meter. Dit zijn meestal de zogenaamde peuterbaden, vaak gelegen in parken, speeltuinen en kinderdagverblijven. Voor deze peuterbaden is volstaan met het stellen van enkele globale inrichtings-eisen.

Categorie C

Badinrichtingen ingericht voor het zwemmen of baden in oppervlaktewater. Deze officiële zwemgelegenheden zijn bedoeld voor het zwemmen of baden in oppervlaktewater, die specifiek zijn daarvoor zijn ingericht met daarvoor bestemde voorzieningen (zoals toiletten en een afrastering) en waarbij het water is ingericht om in te zwemmen. Er is een vorm van exploitatie aanwezig en er is een duidelijke houder of exploitant aan te wijzen.

Categorie D

De zwemgelegenheden in oppervlaktewater die niet specifiek voor zwemmen zijn ingericht. Er wordt door een aanmerkelijk aantal personen gezwommen in dat oppervlaktewater. Bij deze vrije zwemgelegenheden zijn weinig of geen voorzieningen aanwezig en er vindt geen exploitatie door een houder plaats.

3. Wettelijke eisen m.b.t. toezichthouden

Kwantiteitseisen van het toezicht in badinrichtingen

In deze paragraaf zijn de eisen en richtlijnen beschreven ten aanzien van de kwantiteit van het toezichthouden en zijn een bundeling van hetgeen in de wet, het besluit, Nota van toelichting en het Werkboek Bhvz beschreven staan en hebben betrekking op het toezicht in badinrichtingen.

Badinrichtingen

Bij een openbare badinrichting dient bij elk bassin toezicht gehouden te worden door minimaal één toezichthouder. Bij een semiopenbare badinrichting, waarvan de diepte meer dan 1.40 meter is, dient bij elk bassin toezicht te worden gehouden door minimaal één toezichthouder. De toezichthouder mag geen andere taken verrichten. De houder dient te beoordelen welke (combinatie van) bassins door één toezichthouder overzien kan worden en op welke momenten dit wel en niet kan. De inschatting is niet alleen afhankelijk van het aantal en het soort bezoekers maar ook van de overzichtelijkheid van de totale situatie. Tenminste één van de toezichthouders dient te beschikken over de vaardigheid van 'reddend zwemmen'.

De zweminstructeur en de leraar van de school houden in voldoende mate toezicht op de leerlingen tijdens de zwemles, maar ook tijdens het vrij zwemmen.

Plaatsvervanger

Er dient altijd één plaatsvervangende toezichthouder aanwezig te zijn, bijvoorbeeld in verband met pauze of het verrichten van eerste hulp.

Overzicht

Een toezichthouder moet het hele bassin, of de zone die is toegewezen, kunnen overzien. Er is een voorkeur voor een toezichthouder in beweging (patrouilleren). Soms is een combinatie tussen toezichthouden vanaf een vaste plaats en toezichthouden met patrouillerende toezichthouders beter.

Extra toezichthouders

Extra toezichthouders moeten worden ingezet bij:

- bezoek van bijzondere groepen, bijvoorbeeld:
 - o groepen jeugdigen (6-18 jaar);
 - o zeer aanwezige, rumoerige of baldadige groepen;
 - o bezoekers met medische problemen, gebruikers van zware medicijnen, geestelijk of lichamelijk gehandicapt;
 - o groepen bezoekers die de Nederlandse taal in woord en geschrift niet of onvoldoende beheersen
 - o groepen bezoekers die niet of minder bekend zijn met (de risico's van) water
 - o bezoekers die het zwembad niet kennen.

- openstelling van attracties, bijvoorbeeld:
 - o golflslagbaden, springkuilen, bassins met een sterk diepteverloop over korte afstand;
 - o springplanken, glij(banen), wildwaterbaan etc.;
 - o vaste of drijvende speelelementen.

Camera's en drenkelingendetectiesysteem

Als vervanging van de toezichthouder of vermindering van het aantal toezichthouders, is het gebruik van camera's of drenkelingendetectie niet toegestaan, wel als aanvulling hierop. Het drenkelingendetectiesysteem is een hulpmiddel bij het houden van toezicht en dan vooral bij het snel ontdekken van drenkelingen. Het systeem vervangt geen toezichthouders; het kan als een zogenaamd derde oog van de toezichthouder worden gezien. Het apparaat assisteert en ondersteunt, maar mag de taak van de toezichthouder niet overnemen.

Kwaliteitseisen van het toezicht in badinrichtingen

Artikel 25 van het Bhvzb bepaalt dat er tenminste één persoon aanwezig moet zijn die in het bezit is van een EHBO-diploma (of gelijkwaardig) en bij ieder bassin tenminste één toezichthouder aanwezig moet zijn die recentelijk heeft aangetoond dat hij de vaardigheden van het zwemmend redden beheerst.

Artikel 25 lid 1. In de badinrichting wordt gedurende de openstelling in voldoende mate toezicht uitgeoefend.

Artikel 25 lid 2. Het eerste lid is ten aanzien van badinrichtingen, die uitsluitend of in hoofdzaak toegankelijk zijn voor de in artikel 1a bedoelde personen, buiten de uren dat die badinrichtingen voor het publiek zijn opengesteld slechts van toepassing, voor zover de diepte van het zwem- of badwater meer is dan 1,40 meter.

In de richtlijnen uit het Werkboek Bhvzb, zoals opgesteld door diverse professionele organisaties en het Deskundigenberaad Zwemwater, staat beschreven dat de toezichthouder een natuurlijk overwicht op de bezoeker moet hebben. Aangenomen mag worden dat personen beneden de 18 jaar hierover niet beschikken en dat personen van 18-21 jaar bij voorkeur niet alleen, doch uitsluitend in aanwezigheid van één of meer andere toezichthouders kunnen functioneren.

Wijze van toezicht houden bij zwemlocaties in oppervlaktewater

Het besluit schrijft voor dat bij zwemlocaties in oppervlaktewater categorie C in voldoende mate toezicht moet worden uitgeoefend.

Het risico van zwemmen is bij categorie C groter dan bij badinrichtingen van categorie A. Extra toezicht is gewenst bij:

- slecht doorzicht van het oppervlaktewater;
- de aanwezigheid van vaste of drijvende speelelementen;
- meegebrachte drijfmiddelen (afdrijven naar diep water);
- water met een ongelijkmatige temperatuurverdeling (koudwaterlagen / stratificatie in oppervlaktewater).

Het Werkboek Bhvzb geeft tevens aan dat de exploitant verantwoordelijk is het toezicht naar eigen inzicht en ervaring te regelen. De wijze waarop het toezicht dient te worden uitgeoefend kan per zwemlocatie sterk verschillen. Om die reden zijn geen gedetailleerde voorschriften gegeven en wordt alleen de eis gesteld dat toezicht in voldoende mate wordt uitgeoefend. Het is de verantwoording van de houder dit naar eigen inzicht en ervaring te regelen. Hierbij zal hij vooral rekening moeten houden met weersgesteldheid en drukte. Verder geeft het Werkboek aan dat bij zwemlocaties in

oppervlaktewater het toezicht veelal door meerdere personen moet worden uitgeoefend, omdat zwemlocaties in oppervlaktewater meestal een uitgebreid aaneengesloten wateroppervlak omvatten.

Wanneer het zwemgedeelte dieper is dan 1,40 meter dient ten minste één van de toezichthouders de vaardigheid 'reddend zwemmen' te bezitten. Het is van belang dat een van de aanwezige begeleiders in het bezit is van een geldig Basisdiploma Eerste Hulp en kan beschikken over voldoende hulpmiddelen, zoals communicatiemiddelen, verbandmateriaal en eventueel een EHBO- ruimte. In vrij toegankelijke recreatiegebieden wordt veel gewerkt met duidelijke bebording waarop onder meer staat aangegeven wat voor toezicht er aanwezig is. Er zijn dan bijvoorbeeld zogenaamde sociale toezichthouders, zoals parkwachters, boswachters of medewerkers van de terreinbeheerder, in het gebied aanwezig. Bovendien is op mooie dagen en/of in de vakantieperioden soms een (vrijwillige) reddingsbrigade actief.

4. Toezicht bij nieuwkomers

Onderzoek door het CBS (Hermans & Bassa, 2018) laat zien dat tussen 1996 en 2015 er in Nederland ruim twee keer zo veel mensen van niet-westerse afkomst verdrongen, als autochtone Nederlanders. Onder 15- tot 30-jarigen die oorspronkelijk uit een niet-westerse land naar Nederland emigreerden komt verdrinking bijna 4 keer zoveel voor in vergelijking met autochtone Nederlanders. Bij kinderen tot vijftien jaar overlijden bijna drie keer zoveel niet-westerse migrantenkinderen. In Nederland is er een groep mensen die niet opgegroeid is met informatie over het water in Nederland en de risico's hiervan.

Een belangrijke groep nieuwkomers in verband met zwemveiligheid zijn jongeren van 12 tot 18 jaar die uit een niet-westerse land komen. Kinderen die geboren zijn in Nederland, groeien op met informatie over het water in Nederland en de risico's hiervan. Voor kinderen, waarvan de ouders naar Nederland zijn gekomen zijn de gevaren van 'het water' minder bekend. Vooral bij nieuwkomers boven de twaalf jaar zou een 'inhaalslag' moeten komen, zodat de gebruikelijke preventie hen alsnog bereikt. Ook wanneer nieuwkomers wel (een beetje) kunnen zwemmen lopen zij grote risico's omdat ze het water in Nederland niet goed kennen. De jonge nieuwkomers overschatten sneller hun zwemvaardigheid en onderschatten ook de gevaren van het water. Ze kunnen uitgenodigd worden voor een zwembadfeestje of samen met (Nederlandse) vrienden verkoeling zoeken bij het water, aangezien dit als vanzelfsprekend wordt gezien in de Nederlandse samenleving. In hetzelfde onderzoek, waarbij leerlingen van ISK-scholen tussen 12 en 18 jaar zijn geïnterviewd, zeiden de leerlingen dat ze het zwembad niet als gevaarlijk zien.

Het onderzoek reikt de volgende interventies en aanbevelingen aan:

1. Kennis

De kennis over water die vanzelfsprekend is als je in Nederland bent opgegroeid, moet worden overgebracht aan de nieuwkomers. Dit is een taak voor school. Veel informatie over water en zwemmen is niet vanzelfsprekend voor de nieuwkomers. Ook de betekenis van bepaalde zwemvaardigheden, zoals schoolslag/borstcrawl moet aangegeven worden. Jonge nieuwkomers kennen veel termen niet en zijn zich niet bewust van mogelijke gevaren van water. Het gaat dan over basiskennis als 'hoe gaat het in een zwembad', 'wat is de betekenis van een zwemdiploma/wanneer kan je zwemmen'. Informatie over stromingen in de zee, betekenis van de vlaggen op het strand en over bruggen springen is ook onbekend bij de doelgroep en dus belangrijk om over te dragen.

DISK is een lesmethode die vooral werkt met filmpjes en afbeeldingen. NT2-docenten zouden filmpjes kunnen maken over onderwerpen rondom zwemveiligheid die aansluiten bij de DISK-methode. Zo komen jonge nieuwkomers automatisch in aanraking met de informatie over zwemveiligheid als ze naar school gaan.

2. Cultuur

Het verschil in denkwijze van de jonge nieuwkomers ten opzichte van de denkwijze in Nederland moet ook belicht worden. Vanuit hun cultuur is er sprake van collectief denken, terwijl in Nederland meer sprake is van individueel denken. Door leerlingen werd (herhaaldelijk) genoemd dat wanneer ze met anderen waren, het veilig was om te zwemmen. Er wordt dan op je gelet. In Nederland kan je er niet vanuit gaan dat anderen op je letten. Jongeren in Nederland leren om voor zichzelf te zorgen en niet voor de groep. Jonge nieuwkomers komen vaak uit landen waar je opgroeit met de norm dat je voor de groep zorgt en omgekeerd. Dit kan een gevaar zijn, doordat ze denken dat er op hen gelet wordt. Belangrijk is om in te gaan op de eigen verantwoordelijk en zelfredzaamheid. Er kan ook een kracht van worden gemaakt als de interventie zich richt op groepen, waarbij de boodschap is 'let op anderen'.

3. Sociale norm

o Inschatting situatie

Jonge nieuwkomers vinden het lastig om te kunnen zien of water veilig is om in te zwemmen. Of om de diepte te kunnen inschatten op bepaalde plekken. Zij kijken sneller naar hun omgeving om te zien wat anderen doen. Als anderen zonnen op een strandje, of ze springen van de kant, dan geeft hen dit een signaal dat het veilig zal zijn.

o Groepsdruk

Een ander aspect dat hieronder valt is dat anderen ervanuit kunnen gaan dat de jonge nieuwkomer kan zwemmen. De jonge nieuwkomer wil graag bij de groep horen en gaat dan ook in op de uitnodiging om naar het strandje te gaan.

4. Zwemvaardigheid

Jonge nieuwkomers snappen beter de gevaren van het water, wanneer ze met water in aanraking komen. De informatie erover komt dan ook duidelijker over. Door op zwemles te gaan, wordt de zwemvaardigheid verkregen die zo belangrijk is. Door een financiële barrière, is het lastig om alle jonge nieuwkomers op zwemles te laten gaan. Alle nieuwkomers zouden op zwemles moeten.

5. Informeren van autochtone jongeren/professionals/gemeenten

Het is belangrijk om ook op de omgeving van nieuwkomers te richten. Nieuwkomers boven de twaalf jaar hebben niet de in Nederland gebruikelijke voorlichting gehad die andere jongeren wel van jongs af aan krijgen. De omgeving kan zich daar niet bewust van zijn. Het is dan ook belangrijk om de omgeving hier ook over te informeren. De omgeving kunnen bijvoorbeeld de jongeren zijn die opgegroeid zijn in Nederland, badmeesters, JGZ-verpleegkundigen, gemeenten en andere partijen die een rol kunnen spelen bij het onderwerp zwemveiligheid. Het is belangrijk om aan te geven dat de nieuwkomers in Nederland vaak niet (zo goed) kunnen zwemmen. Geef tips en adviezen hoe ze hiermee om kunnen gaan en wat ze kunnen doen aan dit probleem.

6. Informeer en betrek ouders waar mogelijk

De ouders van de jonge nieuwkomers zijn een belangrijke doelgroep om te informeren over zwemles en zwemveiligheid. Zij hebben (vooral wanneer hun kinderen jong zijn) invloed op het gedrag van hun kinderen. Adolescente nieuwkomers zijn vaak al erg zelfstandig. Ouders hebben dan minder invloed. Geef tips om het gesprek met hun kind over zwemveiligheid aan te gaan.

5. Schoolzwemmen

In dit hoofdstuk worden de specifieke eisen en richtlijnen beschreven die gelden indien een school het schoolzwemmen in zijn lesprogramma heeft opgenomen (bijv. structureel, als eenmalig project, in een lessenreeks).

Tevens kunnen de eisen en richtlijnen in dit hoofdstuk worden gehanteerd indien de school meer op recreatie gerichte incidentele zwemactiviteiten in schoolverband organiseert in een zwembad.

Het zwembad

Het zwembad voert het zwemonderwijs uit conform het door het zwembad ontwikkelde en vastgestelde schoolplandeel “schoolzwemmen”. Het schoolplandeel “schoolzwemmen” beschrijft in ieder geval:

- Doel en inhoud van het zwemonderricht.
- Lengte en frequentie van de lessen.
- De gehanteerde niveaugroepen.
- De maximale groepsgrootte.
- Het aantal zweminstructeurs per groep.
- De bevoegdheidseisen die voor de zweminstructeurs gelden.
- De afspraken en procedures met betrekking tot veiligheid, hygiëne en toezicht.
- De wijze waarop de vorderingen van de leerlingen worden geregistreerd.

Het zwembad heeft als verantwoordelijkheid te waken over de gezondheid en de veiligheid van het publiek, zijnde de kinderen, de leraren en de begeleiders (dit kunnen stagiairs, vrijwilligers, ouders zijn) in de accommodatie. De badinrichting dient te beschikken over een Werkplan Schoolzwemmen en een Veiligheidsplan.

Het zwembad is verantwoordelijk voor:

- Een deugdelijke bouw (conform wettelijke bepalingen).
- Een deugdelijke zweminrichting (de baden).
- Voorzieningen en hulpmiddelen die voldoen aan geldende normen en bepalingen ten aanzien van veiligheid en hygiëne waaronder bijvoorbeeld vallen duidelijk zichtbare diepteaanduidingen en goede afscheidingen tussen diep en ondiep water.
- De kwaliteit en veiligheid van het zwemonderricht.

De school

De school draagt er zorg voor dat de inhoud van dit protocol en het schoolplandeel “schoolzwemmen” bekend is bij de leraar en andere bij het schoolzwemmen betrokken personen. De school is verantwoordelijk voor het ordelijk verloop van:

- De aankomst van de leerlingen in de zwemaccommodatie, alsmede het vertrek naar school van het zwemmen.
- Aanwezigheid van de leraar en voldoende begeleiding bij het schoolzwemmen.
- Het gaan van de leerlingen van en naar de kleedkamers.
- Het omkleden zelf.
- Het overdragen van de leerlingen aan de zweminstructeurs.
- Het douchen voor en na het zwemmen.

Er wordt gewerkt met presentielijsten. De school overhandigt het zwembad elke keer dat er gezwommen wordt bij aankomst een presentielijst van de aanwezige leerlingen.

De school informeert het zwembad bij de aanvang van het schoolzwemmen alsmede lopende het seizoen bij tussentijdse wijzigingen, over:

- Aantal en namen van de deelnemende leerlingen.
- Aantal en namen van de deelnemende leerlingen die in het bezit zijn van een zwemdiploma (en welke).
- Eventuele bijzonderheden (medische aandoeningen en andere zorgaspecten).

Tijdens het schoolzwemmen ziet de leraar toe:

- Dat het schoolzwemmen plaats vindt conform het hier vermelde plan (groepsmaat; aantal zweminstructeurs etc.).
- Op de gang van zaken in de zwembassins.

Een leraar is te allen tijde bevoegd de zwemlessen te onderbreken wanneer dat naar zijn/haar oordeel voor de veiligheid noodzakelijk is.

Verantwoordelijkheden

Onderdeel	School	Gezamenlijk	Zwembad
Veiligheid accommodatie en publiek			X
Omkleden voor en na het zwemmen	X		
Voor en na het zwemmen; douchen *		X	
Zwemmen **			X
Aankomst en vertrek van leerlingen	X		
Vervoer	X		
Overdracht van leerlingen		X	
Toezicht op naleving afspraken		X	
Toezicht tijdens zwemlessen		X	
Inhoud van het zwemonderwijs vastgelegd in het schoolplandeel "schoolzwemmen"			X
Bekend maken van het protocol en het schoolplandeel "schoolzwemmen" aan de betrokkenen van de school	X		
Het zwembad voorzien van informatie die nodig is om zwemonderwijs te geven conform de afspraken	X		
De school voorzien van informatie die nodig is om zwemonderwijs te geven conform de afspraken			X

* Voor het zwemmen en na het douchen, draagt de school de leerlingen over aan het zwembad. Na het zwemmen en voor het douchen, draagt het zwembad de leerlingen over aan de school.

** De doelstellingen van het zwemonderwijs worden bepaald door de school, de wijze waarop deze worden gerealiseerd door het zwembad. De school houdt een toezichthoudende taak tijdens de zwemactiviteiten, ter ondersteuning en aanvulling van de zorg van het zwembad.

Bijzondere afspraken.

1. De school draagt zorg voor het op de hoogte zijn van leerlingen met een specifieke aandoening (zoals huidaandoeningen, epilepsie). Leerlingen met een bijzondere aandoening waarvan algemeen bekend is dat de aandoening gevaar kan opleveren voor de leerling zelf of voor de andere leerlingen, neemt niet deel aan het schoolzwemmen. In specifieke gevallen kan een medisch attest verlangd worden door de school of door het zwembad, of dat een ouder/verzorger van de desbetreffende leerling bij het zwemonderricht aanwezig is en eventueel zich bij de leerling in het water bevindt.

2. De school en het zwembad dragen zorg voor het op de hoogte zijn van leerlingen die niet of minder bekend zijn met (de risico's van) water.
3. De school en het zwembad dragen zorg voor het op de hoogte zijn van leerlingen die niet of minder bekend zijn met het individueel denken van de Nederlandse samenleving (voor jezelf zorgen), maar gewend zijn aan collectief denken (anderen letten op je).
4. Leerlingen die (tijdelijk) niet aan het schoolzwemmen kunnen meedoen, blijven - onder toezicht - op school achter.
5. De zweminstructeurs, de leraar en de begeleiders maken voorafgaande aan elke zwemles afspraken wie welk deel van de bassins in de gaten houdt. De zweminstructeurs en de leraar zijn verantwoordelijk voor deugdelijke afspraken over het toezicht op de leerlingen in de bassins.
6. Ouders kunnen alleen vanaf de tribune het schoolzwemmen bekijken. Ouders die meegaan als begeleider zijn wel bij de bassins aanwezig als toezichthouder.
7. Uit veiligheidsoverwegingen kunnen attracties niet worden gebruikt tijdens het schoolzwemmen door de leerlingen.
8. Het vrij zwemmen vindt plaats in daarvoor apart aangewezen baden. De leraren en zweminstructeurs houden ook dan gezamenlijk toezicht op de leerlingen.
9. Leerlingen met een (zeer) beperkte zwemvaardigheid en met voldoende zwemvaardigheid mogen deelnemen aan het vrij zwemmen. Zij spelen tijdens vrij zwemmen onder toezicht van een zweminstructeur en een leraar of begeleider van de school. Daarbij behoort de zweminstructeur de leerlingen die niet kunnen zwemmen naar een apart gedeelte te brengen. Deze leerlingen dienen in een goed overzichtelijke en dus goed controleerbare ruimte onder permanent toezicht van een zweminstructeur te staan. Leerlingen die niet kunnen zwemmen mogen niet zonder toezicht van de zweminstructeur vrij zwemmen. Als deze ruimte niet goed overzichtelijk is, dient de zweminstructeur ervoor te zorgen dat de leerlingen die niet kunnen zwemmen herkenbaar zijn door bijvoorbeeld het dragen van een rood bandje of zwemkurken.

Schoolplandeel 'schoolzwemmen' en veiligheidsplan.

Van een professionele zwembadexploitant wordt een schoolplandeel "schoolzwemmen" en een specifiek veiligheidsplan verwacht, waar dienovereenkomstig naar gehandeld wordt. Van een school wordt een schoolplan verwacht waarin het schoolzwemmen is beschreven als onderdeel van het bewegingsonderwijs. Het schoolplandeel "schoolzwemmen" is in onderlinge samenwerking (school en zwembad) ontwikkeld en goedgekeurd.

Contactpersonen.

Het verdient aanbeveling dat zowel de school als het zwembad een contactpersoon aanstellen. Daarmee kan worden voorkomen dat 'iedereen, en dus niemand' zich verantwoordelijk weet. De contactpersoon heeft specifiek het verzamelen en verspreiden van informatie binnen de eigen organisatie, alsmede het informeren van de andere partij tot taak. is de contactpersoon vanuit het zwembad en is de contactpersoon vanuit de school.

Concretisering taken

Zweminstructeurs:

- Het op een methodische en pedagogisch verantwoorde wijze omgaan met de oefenstof; aangepast aan het vaardigheidsniveau van de leerlingen.
- Het afstemmen van het toezicht op de specifieke kenmerken van de doelgroep en met name bij doelgroepen die minder bekend zijn met de gevaren van 'het water' (bijv. leerlingen met een migratieachtergrond, nieuwkomers) en meer collectief denken.

- Het indelen van leerlingen in groepen naar vaardigheidsniveau, en het actualiseren van die groepsindelingen bij vorderingen (of juist terugval).
- Overzicht hebben van leerlingen en hun wel/niet behaalde zwemdiploma's.
- Instructie van nieuwe leerlingen.
- Het op een toetsingsformulier bijhouden van de vorderingen van de leerlingen die voor hun zwemvaardigheidsbewijs oefenen.
- Het bieden van eerste hulp en opvang bij ongevallen.
- Toezicht op naleving van de geldende regels in het zwembad (niet hardlopen op de tegels; niet onder de duikplank zwemmen; etc.).
- Toezicht op de gang van zaken in de zwembassins, met name ook tijdens het vrije deel.
- Na afloop van elke zwemactiviteit controleren of alle leerlingen de bassins verlaten hebben.
- Het opwachten van de leerlingen bij de doucheruimte en begeleiding van de leerlingen naar de bassins. Na de zwemlessen het overdragen van het toezicht over de kinderen aan het schoolpersoneel bij de doucheruimte.
- Een geldig EHBO- en reanimatiediploma en handelend en verantwoordelijk optreden bij calamiteiten.
- Evaluatie van het schoolzwemmen, samen met de contactpersoon van de school in de maand juni van elk schooljaar.

Schoolpersoneel:

- Op school:
 - o Bewustwording van de specifieke kenmerken van de doelgroep en met name bij doelgroepen die minder bekend zijn met de gevaren van 'het water' (bijv. leerlingen met een migratieachtergrond, nieuwkomers) en meer collectief denken.
 - o Het instrueren van ouders en andere vrijwilligers. Deze dienen een duidelijke taak te krijgen, bijvoorbeeld bestaande uit onderstaande punten.
 - o Voldoende begeleiders werven om leerlingen te begeleiden naar, tijdens en van het zwemmen.
 - o Contacten onderhouden met de begeleidende ouders en hen op tijd van voldoende informatie voorzien met betrekking tot het schoolzwemmen.
 - o Informatie over behaalde zwemdiploma's aan ouders vragen en een lijst overhandigen aan de zweminstructeurs. De school kan ouders in Magister laten aangeven of hun kind over een diploma beschikt en welke (bij aanvang van schooljaar).
 - o Erop toezien dat leerlingen die niet mee zwemmen, op school blijven en onder toezicht van een andere leraar worden geplaatst.
 - o Ouders, die begeleiden, het schoolwerkplan schoolzwemmen overhandigen aan het begin van het schooljaar.
 - o Evaluatie van het schoolzwemmen, samen met de zweminstructeurs, in de maand juni van elk schooljaar.
 - o Bij afmelding van de zwemles, het busvervoer afmelden bij
- In het zwembad:
 - o Het vooraf schriftelijk voorzien van de zweminstructeur van de nodige actuele relevante informatie over leerlingen, met name die zaken die de zwemvaardigheid van de leerlingen (kunnen) beïnvloeden. Deze schriftelijke informatie wordt tenminste één week voor aanvang van het schoolzwemmen door de leraar van school overhandigd aan het zwembad.
 - o Bewustwording van de specifieke kenmerken van de doelgroep en met name bij doelgroepen die minder bekend zijn met de gevaren van 'het water' (bijv. leerlingen met een migratieachtergrond, nieuwkomers) en meer collectief denken.
 - o Overzicht hebben van leerlingen en hun wel/niet behaalde zwemdiploma's.
 - o Het ordelijk doen verlopen van het verblijf in de zweminrichting, waaronder het gaan van en naar de kleedkamers, toiletten.
 - o De leraar draagt de leerlingen over aan de directe zorg van de zweminstructeur na het douchen, voor het zwemmen en na het zwemmen, voor het douchen.
 - o Toezicht houden tijdens het omkleden en begeleiden naar en tijdens het douchen.

- Erop toezien dat leerlingen zich zorgvuldig afdrogen.
 - Erop toezien dat er geen spullen achterblijven in het de kleedruimte.
 - Ervoor zorgen dat leerlingen geen snoep in hun mond hebben als ze het water ingaan.
 - Erop toezien dat leerlingen niet rennen over natte tegels.
 - Erop toezien dat leerlingen zonder pleisters het water ingaan.
 - Erop toezien dat leerlingen met een huidaandoening niet het water ingaan.
 - Erop toezien dat lange haren bijeengebonden zijn.
 - Erop toezien dat leerlingen geen sieraden dragen in het water.
 - Vragen of opmerkingen over de les, na de les met de zweminstructeur doorspreken.
 - Het lopen langs de zwembassins om toe te zien op het verloop van de lessen en de veiligheid van de leerlingen.
 - Het desgevraagd ondersteunen van de instructeur bij het zwemonderricht.
 - Erop toezien dat leerlingen naar het toilet gaan voor het zwemmen.
 - Erop toezien dat leerlingen zich conform de schoolafspraken gedragen.
- Tijdens de reis:
 - leerlingen begeleiden vanaf het vertrek van school en terugkomst op school.
 - Toezien op de veiligheid tijdens de reis.
- Ouders en andere vrijwilligers:
 - Helpen bij aan- en uitkleden;
 - Toezicht op het vervoer van en naar het zwembad;
 - Het mee toezicht houden op de gang van zaken in de bassins;
 - Bewustwording van de sociale structuur van de doelgroep en met name bij doelgroepen die minder bekend zijn met de gevaren van 'het water' (bijv. leerlingen met een migratieachtergrond, nieuwkomers).
 - Het begeleiden van leerlingen van en naar de toiletten en EHBO-ruimte tijdens de zwemles;
 - Ouders en vrijwilligers volgen de instructies op van zweminstructeur en leraar.

Aansprakelijkheid

De School en het Zwembad dragen zorg voor het afsluiten van een deugdelijke aansprakelijkheidsverzekering die voldoet aan de daaraan te stellen vereisten en die afdoende dekking biedt voor ongevallen rondom het schoolzwemmen.

Het Zwembad draagt zorg ervoor dat vergunningen, of voorschriften daaraan, opgelegd door een bevoegd gezag aan de badinrichting te allen tijde worden nageleefd. Indien een bevoegd gezag deze voorschriften wijzigt, brengt het Zwembad de School hiervan onverwijld op de hoogte.

De School, de zweminstructeurs, het zwembad en de leraren kunnen onder omstandigheden ieder aansprakelijk (zowel civielrechtelijk als strafrechtelijk) zijn voor een ongeval. De civielrechtelijke aansprakelijkheid is er in principe pas als het ongeval veroorzaakt is door het tekort schieten in de zorgplicht die beide partijen hebben en er sprake is van een aan de school dan wel het zwembad toe te rekenen onrechtmatige daad of sprake is van wanprestatie. Voor het zwembad kan die onrechtmatigheid bijvoorbeeld bestaan in het niet naleven van wettelijke voorschriften of het tekort schieten in de instructie- of toezichttaken. Voor de school geldt een bijzondere zorgplicht ten aanzien van de gezondheid en de veiligheid van de leerlingen die aan haar zorg zijn toevertrouwd en onder haar toezicht staan. Het enkele feit dat het ongeval heeft plaatsgevonden impliceert echter nog niet dat de school haar zorgplicht heeft geschonden. Deze bijzondere zorgplicht impliceert bovendien niet dat steeds op elke leerling direct toezicht wordt gehouden, zodanig dat elke onregelmatigheid direct wordt opgemerkt en direct kan worden ingegrepen. Steeds zal aan de hand van de concrete omstandigheden van het geval dienen te worden beoordeeld wie en/of wat aansprakelijk zijn voor het ongeval. Het enkele feit dat er een ongeval heeft plaats gevonden, betekent dus niet dat de school en/of het zwembad aansprakelijk zijn. De aansprakelijkheidsverzekering van de school en het

zwembad bieden in beginsel dekking voor civielrechtelijke claims. Het is daarom noodzakelijk dat zowel de school als het zwembad zorgdragen voor een aansprakelijkheidsverzekering. Dit protocol beoogt overigens niet zozeer de aansprakelijkheidslast te verdelen als wel het risico op ongevallen terug te dringen.

Evaluatie.

School en zwembad evalueren jaarlijks het schoolzwemmen alsmede de werking van dit protocol, in de maand juni van elk schooljaar. Op twee niveaus vindt evaluatie plaats.

- Een evaluatie op het niveau van de ondertekenaars (bestuur- dan wel directie). Deze evaluatie vindt jaarlijks plaats in de maand juni.
- Daarnaast vindt evaluatie plaats tussen de contactpersonen om de praktijk van het schoolzwemmen te bezien.

6. VariO afspraken m.b.t. toezichthouden

Richtlijnen voor VariO onderwijspersoneel bij zwem- en wateractiviteiten.

- Bij alle zwem- en wateractiviteiten die onder schooltijd of als buitenschoolse activiteiten plaatsvinden, draagt de school verantwoordelijkheid en toezicht voor de veiligheid van de leerlingen. De verantwoordelijkheid geldt voor alle categorieën zwemwater (A t/m D) en de school zorgt te allen tijde voor voldoende en goed toezicht.
- Voor aanvang van iedere zwem- of wateractiviteit moet de school een overzichtslijst hebben van het zwemniveau van de leerlingengroep, de leerlingen die een zwemdiploma hebben en de leerlingen die geen zwemdiploma hebben. Ouders/verzorgers geven voor aanvang van een zwem- of wateractiviteit schriftelijk aan of hun minderjarige kind over een zwemdiploma beschikt en zo ja welke. De school kan ervoor kiezen om deze informatie schriftelijk op te vragen bij de inschrijving van een leerling; ouders kunnen dit in Magister aangeven.
- Dit protocol dient voor aanvang van een zwem- of wateractiviteit in het bezit te zijn van alle mensen die betrokken zijn bij de zwem- of wateractiviteit (onderwijspersoneel, zwembadpersoneel, overige begeleiders, enz.). Dit betekent onder meer dat de school het protocol periodiek - in ieder geval jaarlijks - onder de aandacht brengt van het onderwijspersoneel, zwembad en overige begeleiders door deze in persoon uit te reiken.
- Indien er sprake is van schoolzwemmen wordt er door school en zwembad een overeenkomst getekend, die onderdeel uitmaakt van dit protocol.
- Indien een school het schoolzwemmen in zijn lesprogramma (structureel, als eenmalig project, in een lessenreeks) heeft opgenomen, wordt dit beschreven als onderdeel van het bewegingsonderwijs (of een ander vak waartoe het behoort).
- Dit protocol wordt jaarlijks geëvalueerd door school.
- School en zwembad evalueren jaarlijks het schoolzwemmen alsmede de werking van dit protocol, in de maand juni van elk schooljaar. Op twee niveaus vindt evaluatie plaats.
 - Een evaluatie op het niveau van de ondertekenaars (bestuur- dan wel directie). Deze evaluatie vindt jaarlijks plaats in de maand juni.

- Daarnaast vindt evaluatie plaats tussen de contactpersonen om de praktijk van het schoolzwemmen te bezien.

- h) De leraar blijft tijdens het zwemonderwijs volledig medeverantwoordelijk voor de aan hem toevertrouwde leerlingen. In principe houdt de leraar met name toezicht op zijn 'eigen' groep. De leraar draagt er zorg voor dat de leerlingen, voor zij hun eerste zwemles krijgen, worden voorgelicht over de situatie ter plaatse en de gang van zaken in het zwembad.
- i) Overige begeleiders (bijv. ouders, vrijwilligers, stagiairs, enz.) zijn, naast de leraar, verantwoordelijk voor de begeleiding van en het toezichthouden op de leerlingen tijdens zwem- en wateractiviteiten, de schoolzwemles, het vrij zwemmen. De overige begeleiders volgen de instructies van de leraar en zweminstructeurs op.
- j) Het toezicht is voldoende afgestemd op de specifieke kenmerken van een doelgroep en met name bij doelgroepen die minder bekend zijn met de gevaren van 'het water' (bijv. leerlingen met een migratieachtergrond, nieuwkomers) en meer collectief denken.
- k) Voordat zogenaamde nieuwkomers deelnemen aan een zwem- of wateractiviteit zorgt de leraar eerst voor het overbrengen van kennis over water (zie verder H4), de gevaren en zwemvaardig zijn.
- l) M.b.t. de vaardigheid reddend zwemmen, dienen de toezichthoudende begeleiders te beschikken over de bekwaamheid in zwemmen. Een certificaat reddend zwemmen is niet verplicht (navraag KVLO, juni 2021).

Er is een VariO kwaliteitskaart gemaakt die als voorbereiding gebruikt dient te worden bij elke zwem- en wateractiviteit die ondernomen wordt (zie bijlage 2).

Leerlingen die niet in het bezit zijn van een zwemdiploma worden door VariO in de gelegenheid gesteld om een diploma te behalen.

Literatuurlijst

CNV Onderwijs. (2017). *Een ongeluk tijdens schooltijd*.

Hermans, M., Bassa, Z. (2018). *Verkenning zwemveiligheid bij nieuwkomers, 12-18 jaar*

Mulierinstituut. (2017). *VSG Protocol: Veiligheid en Toezicht Schoolzwemmen*. Den Haag: Vereniging Sport en Gemeenten & Marxman Advocaten

Overheid.nl. (z.j.). *Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden*. Geraadpleegd op 25 september 2020, op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0003716/2011-07-01>

Van Eck, M. (2018). *Wet- en regelgeving toezichthouden bij zwemmen: Een overzicht van wet- en regelgeving bij toezichthouden in badinrichtingen en bij zwemlocaties in oppervlaktewater*.

Bijlage 1 Voorbeeld overeenkomst schoolzwemmen

Partijen

Stichting/Vereniging zijnde het bestuur van de school.....,
vertegenwoordigd door de directeur van de school.....

School.....
Adres.....
Postcode/Plaats.....

Dan wel:

Burgemeester en Wethouders/Bestuurscommissie der gemeente....., in
hoedanigheid van bevoegd gezag van school....., ten deze vertegenwoordigd
door.....

en

Stichting/NV....., gevestigd te, zijnde de exploitant
van de zwemaccommodatie ten deze
vertegenwoordigd door

Verklaren het onderhavige protocol van toepassing op het schoolzwemmen van de school
in de zwemaccommodatie Het protocol treedt in werking
per d.d. (dag/maand/jaar).....

Partijen beogen met dit protocol de onderlinge taken en verantwoordelijkheden te
verduidelijken, teneinde daarmee de veiligheid voor de leerlingen zoveel mogelijk te
waarborgen.

Ondertekening:

Aldus overeengekomen te (plaats).....d.d. (dag/maand/jaar).....

1 exemplaar ondertekend door partijen voor school.....

1 exemplaar ondertekend door partijen voor

..... School.....

..... BenW.....

..... Zwemaccommodatie.....

Bijlage 2 Kwaliteitskaart voorbereiding zwem- en wateractiviteiten

Kwaliteitskaart bij protocol toezicht zwem- en wateractiviteiten VariO

Juni 2021

De kwaliteitskaart wordt als voorbereiding gebruikt bij elke zwem- en wateractiviteit die ondernomen wordt.

- 1) Informeer de schoolleiding schriftelijk over de activiteit: plaats, datum, tijd, doelgroep.
- 2) Check de zwemdiploma's van de leerlingen in Magister.
 - Geen diploma betekent: leerling kan niet mee op/in/bij/langs het water.
 - Eventuele navraag over zwemdiploma's doe je altijd bij ouders i.v.m. minderjarigheid van leerlingen.
- 3) Check in Magister of ouders (*bij leerlingen jonger dan 16 jaar*) in principe deelname aan zwem- en wateractiviteiten hebben goedgekeurd.
 - Zo niet, dan kan de leerling niet mee.

Let op: leerlingen van 16 jaar en ouder dienen zelf de toestemming in Magister te geven.
- 4) Informeer de ouders schriftelijk over de activiteit. Ouders van minderjarige kinderen moeten kenbaar kunnen maken als ze niet willen dat hun kind deelneemt aan de betreffende activiteit.
- 5) Neem voldoende begeleiders mee die toezicht houden op/in/bij/langs het water.
 - Tenminste 2 begeleiders bij een activiteit, ongeacht de groepsgrootte.
 - Richtlijn verder is 1 begeleider op 20 leerlingen.
- 6) Alle toezichthoudende begeleiders (ook vrijwilligers, ouders, enz.) hebben kennisgenomen van het *protocol toezicht zwem- en wateractiviteiten VariO* en zijn zich bewust van hun toezichthoudende verantwoordelijkheid.
- 7) De toezichthoudende begeleiders op/in/bij/langs het water zijn bekwaam in zwemmen.